

Hvordan står det til med arbeidsmiljøet i Norge?

Fafo-frokost 23. oktober 2008

Mona Bråten og Rolf K. Andersen

HMS-undersøkelsen 2007

- ✓ På oppdrag for LO Arbeidsmiljøavdeling
- ✓ Representativ spørreundersøkelse blant norske arbeidstakere
- ✓ 2300 svar
- ✓ Bred kartlegging av ulike arbeidsmiljø- og HMS-forhold
- ✓ En oppfølging av HMS-undersøkelsen fra 2001, men også flere nye tema

Her gir vi noen smakebiter fra følgende tema:

- ✓ Arbeidstid
- ✓ Det ”grenseløse” arbeidslivet
- ✓ Arbeid med kunder og brukere
- ✓ Arbeidsmiljø og HMS-tiltak
- ✓ Omstilling og medvirkning

Arbeidstid

Flere kvinner jobber heltid

- ✓ Det har vært en klar økning i andelen kvinner som jobber heltid/tilnærmet heltid
 - ✓ 2001: 58 prosent
 - ✓ 2007: 65 prosent
- ✓ MEN: fortsatt jobber 1 av 3 kvinner deltid
- ✓ 26 prosent av disse jobber ”ufrivillig deltid”
 - ✓ Flertallet har forsøkt å øke stillingsprosenten hos nåværende arbeidsgiver

Flere har fått fleksibilitet i arbeidstiden, men mange ønsker mer

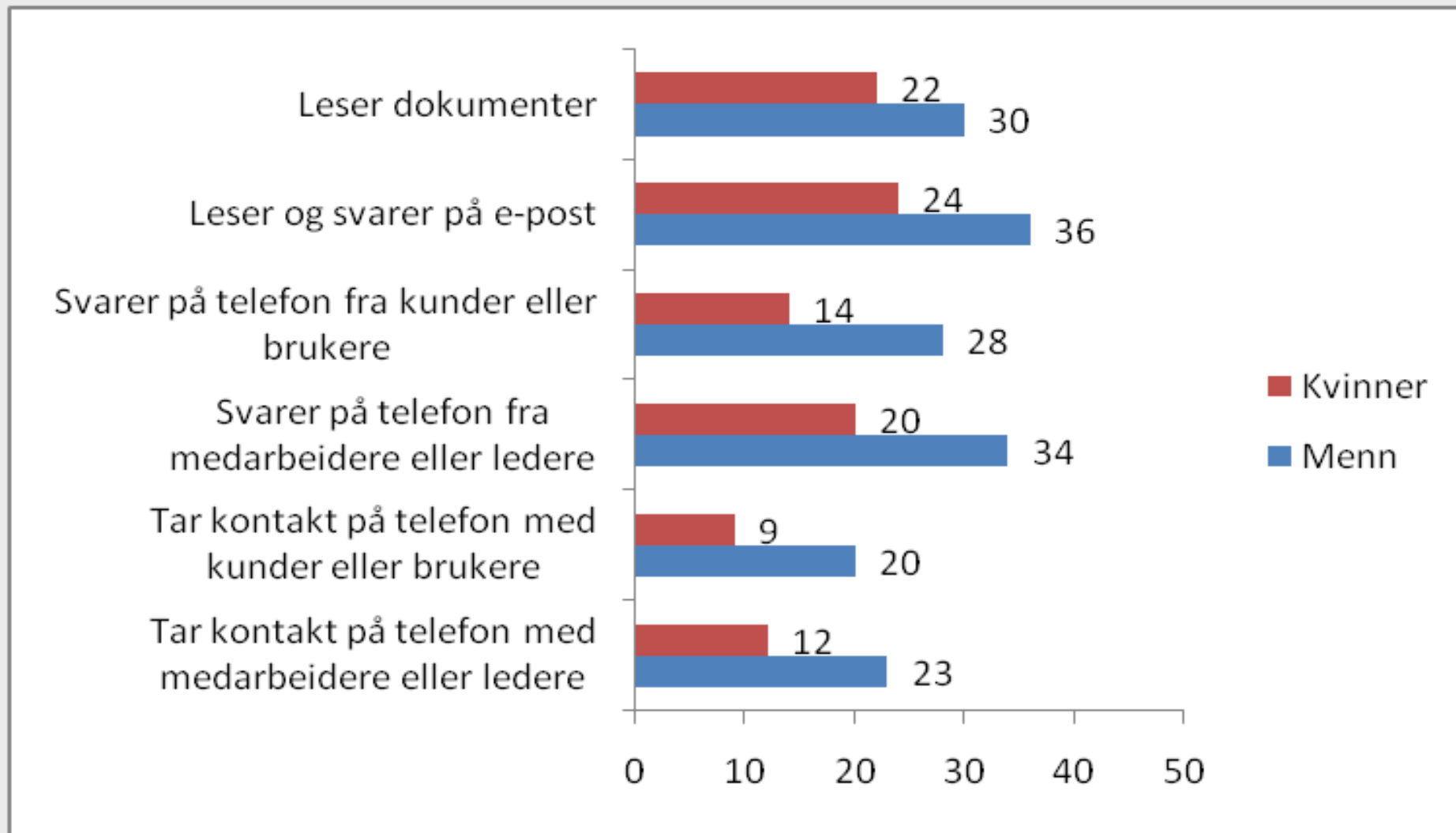
- ✓ Det er flere i 2007 enn i 2001 som:
 - ✓ Har fleksitid
 - ✓ Har muligheter til å avspasere opp til 2 dager i måneden
 - ✓ Har muligheter til å avspasere lengre friperioder
- ✓ Økningen har vært størst blant kvinner
- ✓ MEN: 1 av 4 ønsker fortsatt mer fleksibilitet i arbeidstiden
 - ✓ Flertallet må møte på arbeidet til et bestemt tidspunkt
 - ✓ 70 prosent blant kvinner
 - ✓ 58 prosent blant menn

Det ”grenseløse” arbeidslivet

Det "grenseløse" arbeidslivet

Mange utfører følgende oppgaver når de har fri

Den ”grenseløse” arbeidstakeren

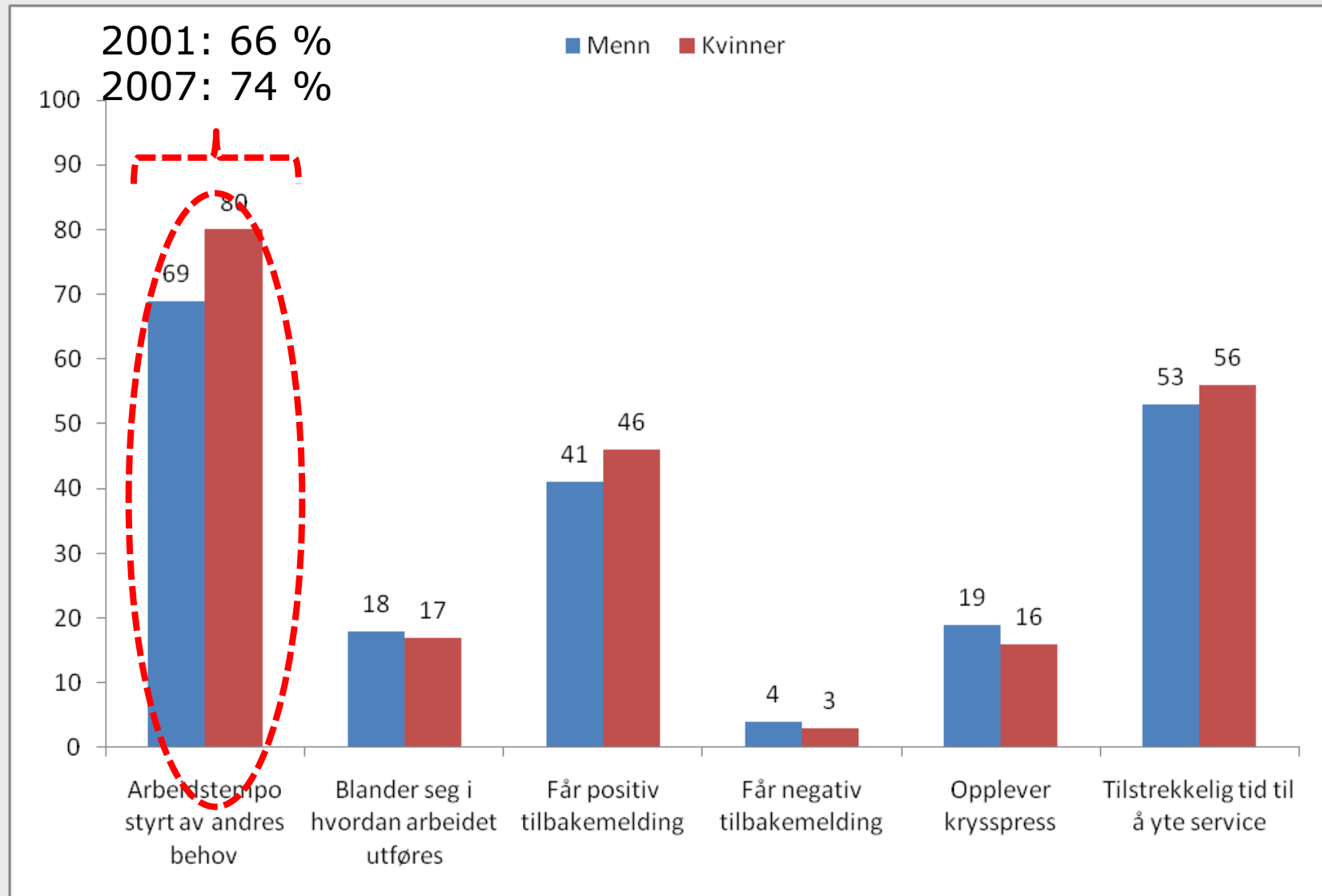
typisk er dette en...

”mann som jobber fulltid, har høy utdanning og lederansvar. Han har ansvar for barn og er ikke fagorganisert”

Arbeid med kunder og brukere

”Alle” jobber med kunder og brukere

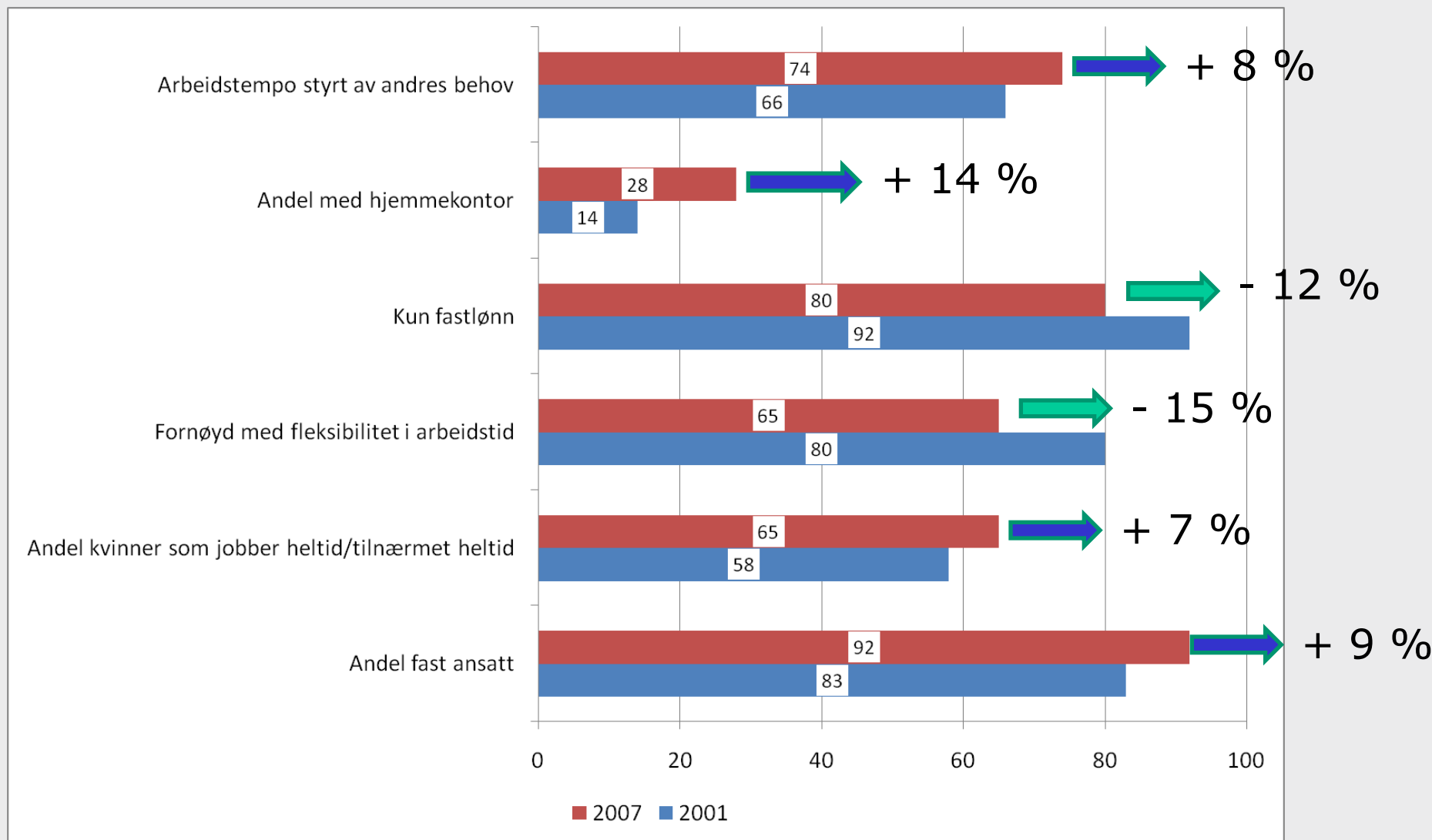

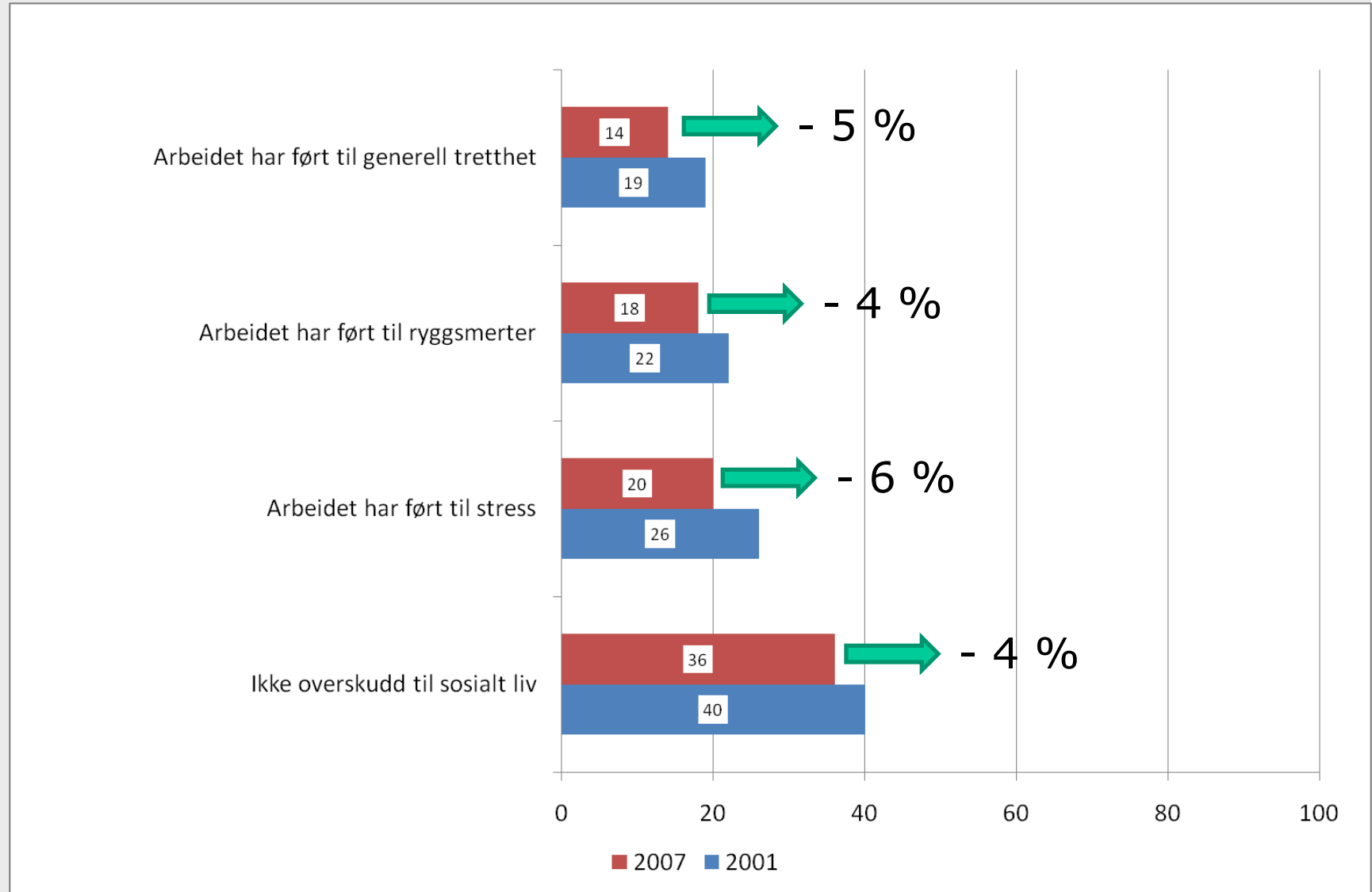
Viktigste endringer 2001 – 2007

Organiseringen av arbeidet
Arbeidets negative innvirkning på
helsen

Viktigste endringer i organiseringen av arbeidet 2001- 2007

Viktigste endringer i arbeidets negative innvirkning på helse 2001-2007

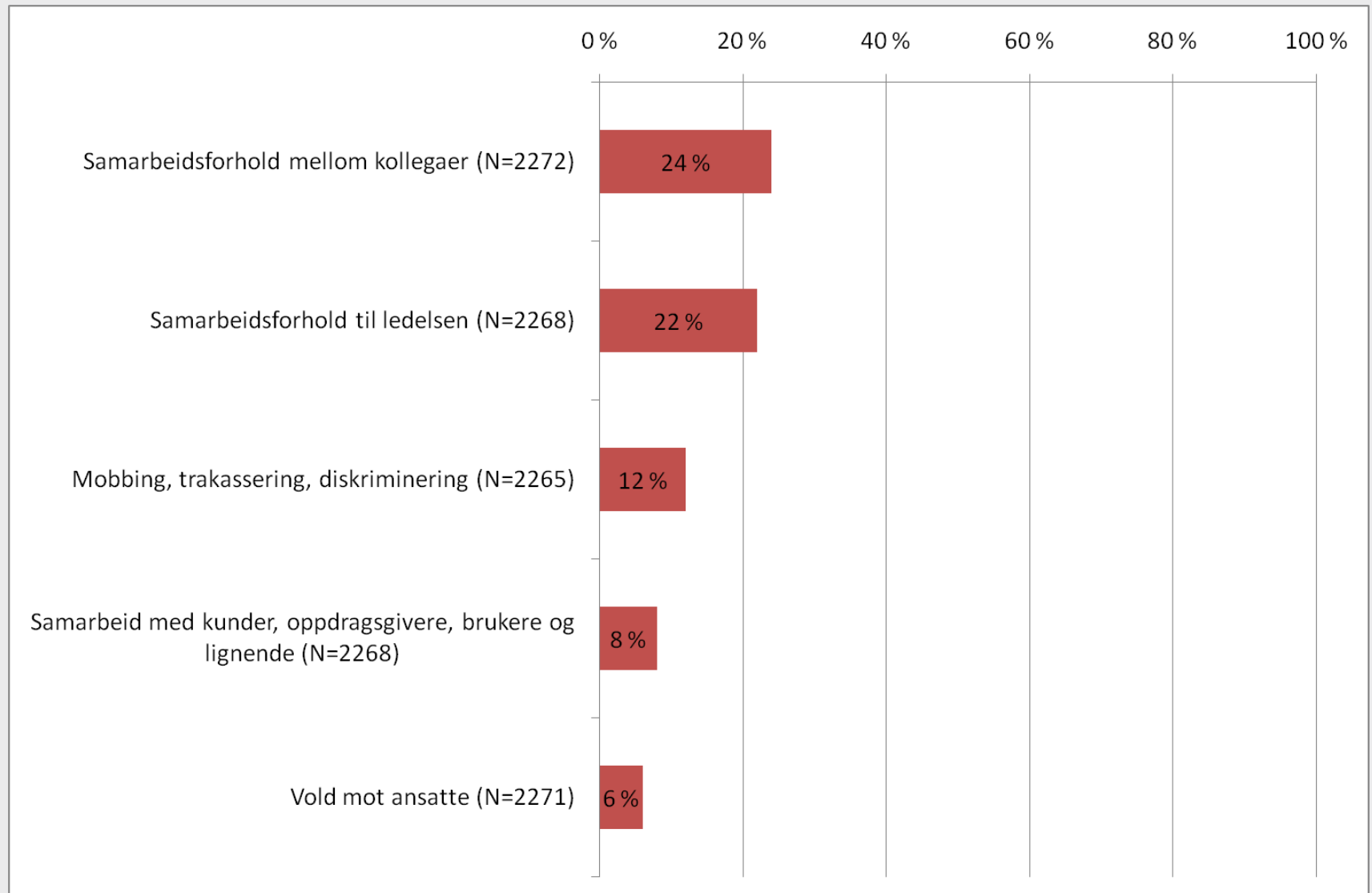

Arbeidsmiljø og HMS-tiltak

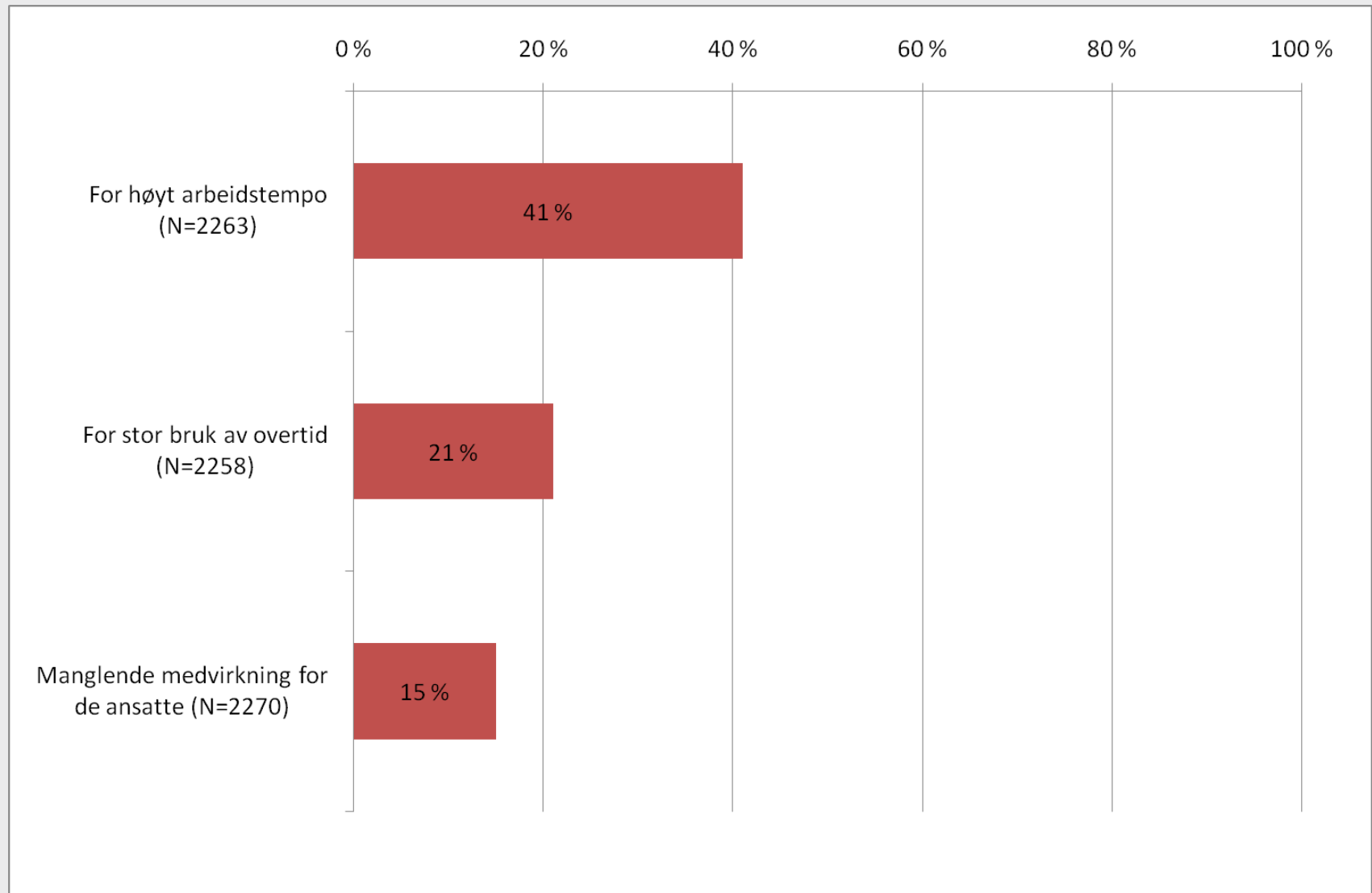
HMS-problemer på arbeidsplassene

- ✓ HMS-problemer knyttet til
 - ✓ Psykososialt arbeidsmiljø
 - ✓ Organisatorisk arbeidsmiljø
 - ✓ Fysisk/kjemisk arbeidsmiljø

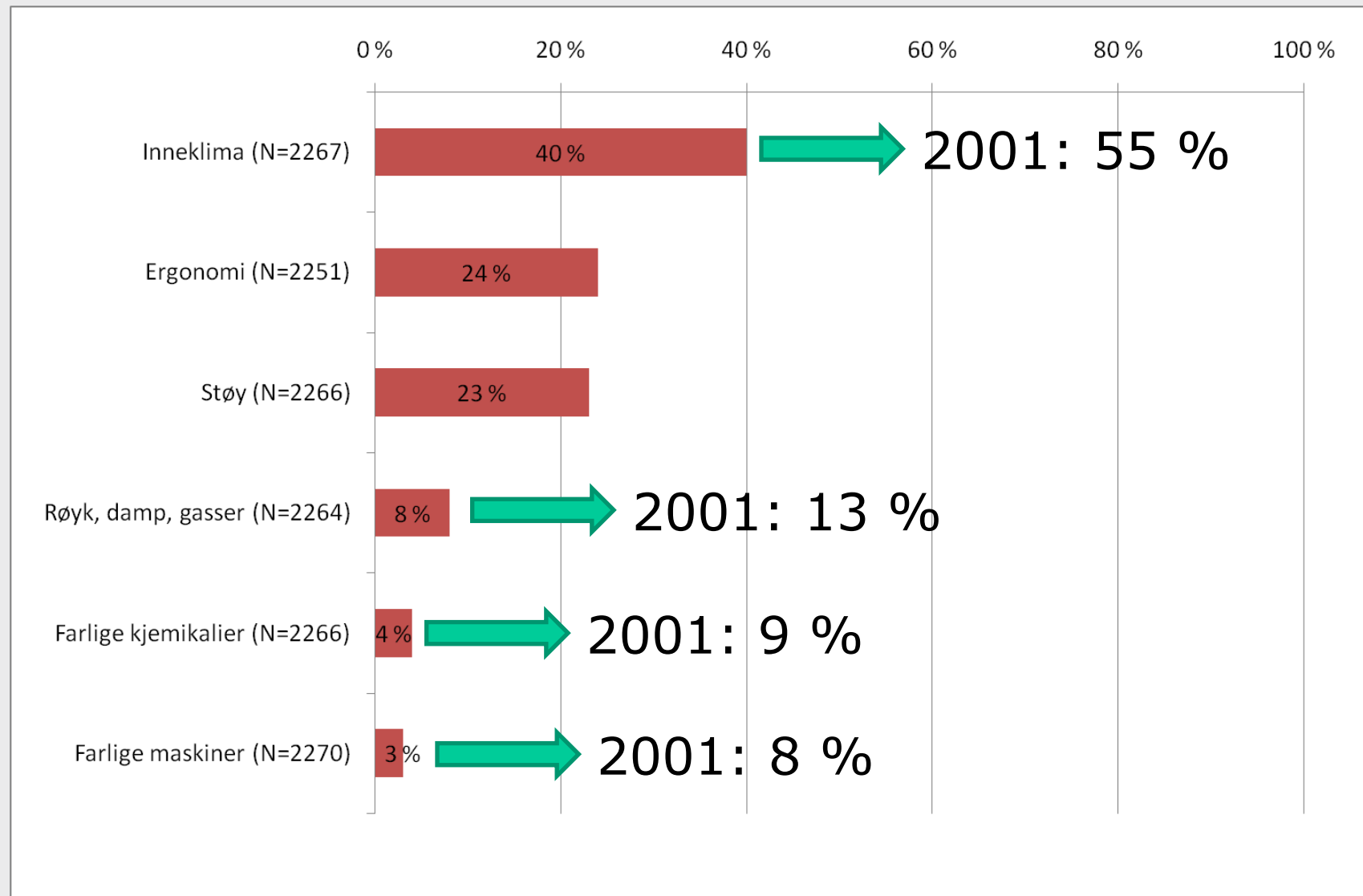
HMS-problemer på arbeidsplassen - det psykososiale arbeidsmiljøet

HMS-problemer på arbeidsplassen - det organisatoriske arbeidsmiljøet

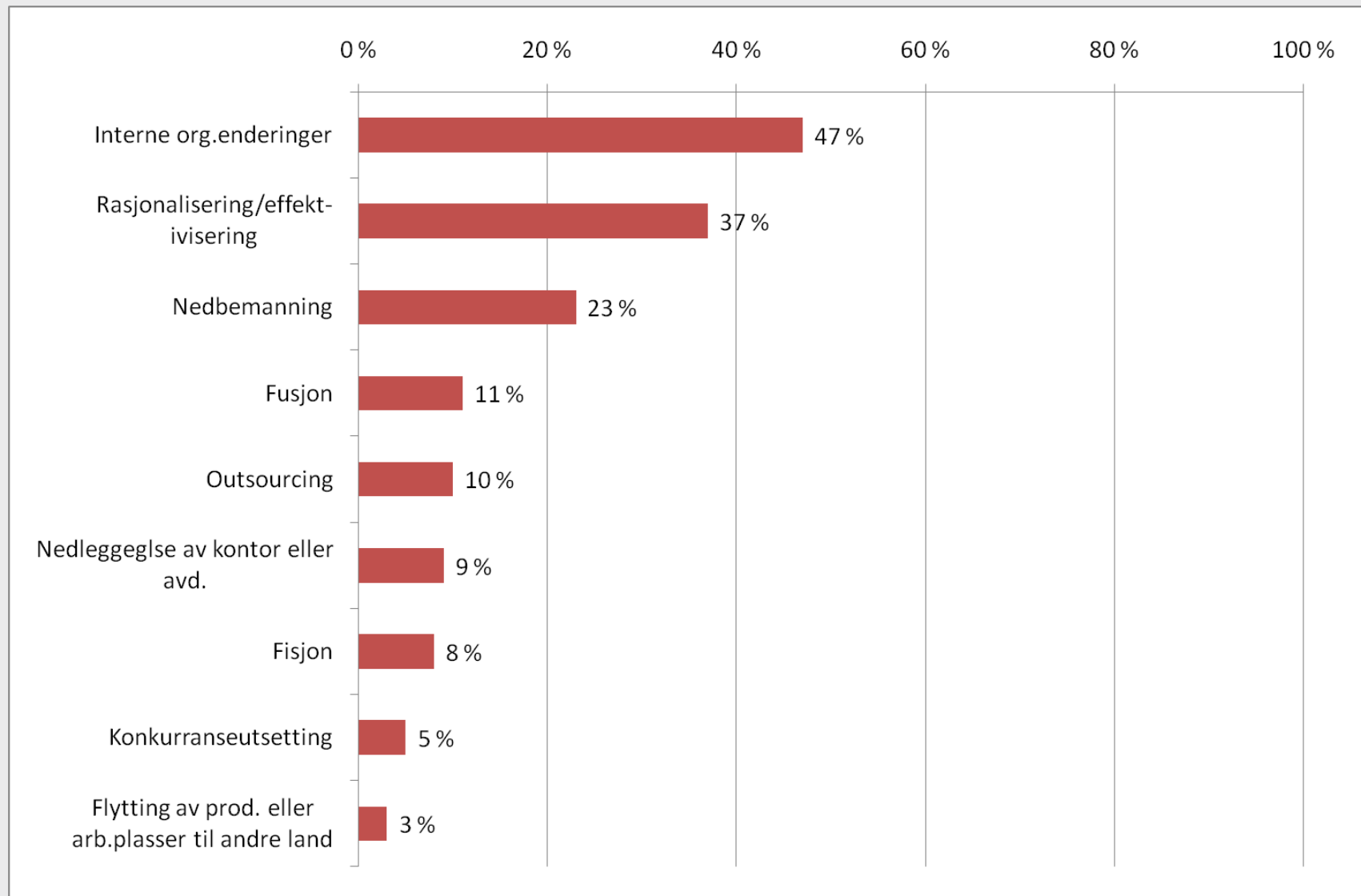
HMS-problemer på arbeidsplassen - det fysiske/kjemiske arbeidsmiljøet

Omstilling og medvirkning

Hvor mange har opplevd omstilling i løpet av det siste året?

Hvem har opplevd omstilling i løpet av det siste året?

- ✓ Omstilling i ulike former er mer normalsituasjonen enn en unntakssituasjonen i norsk arbeidsliv
 - ✓ 3 av 4 har opplevd en eller flere typer omstilling i løpet av det siste året
- ✓ Omstillingstakten har gjennomgående vært større:
 - ✓ i staten enn i privat og kommunal sektor
 - ✓ i virksomheter med mange ansatte enn i virksomheter med middels eller få ansatte

Omstilling og innflytelse

- ✓ Flere ønsker mer innflytelse over overordnede beslutninger i staten enn i privat og kommunal sektor
- ✓ I omstillingsprosesser er det et klart ønske om større innflytelse over beslutninger om endring i bedriftene
 - ✓ Det er klare indikasjoner på at statsansatte mener at de ikke i tilstrekkelig grad har blitt hørt i de omstillingsprosessene som er gjennomført i staten de siste årene

Oppsummering

HMS-tilstanden 2007 - tegnet med svært bred pensel

- ✓ 86 prosent trives med den jobben de har i dag!
 - ✓ (75 prosent i 2001)
- ✓ Flere har fått mer fleksibilitet i arbeidshverdagen, men innenfor rammene av et velorganisert arbeidsliv
- ✓ Fysisk-kjemiske og ergonomiske arbeidsmiljøbelastninger er fortsatt et problem, men en utvikling i positiv retning
- ✓ Det psykososiale arbeidsmiljøet byr på mange utfordringer, men de fleste opplever det som bra alt i alt

HMS-tilstanden 2007

- ✓ Krav fra arbeidet fyller en større del av hverdagen for stadig flere, og det er fortsatt mange som opplever arbeidshverdagen som tøff
 - ✓ 37 prosent er ofte eller alltid utslitt etter jobb
 - ✓ 36 prosent har ikke overskudd til sosialt liv slik de ønsker
 - ✓ 17 prosent har hatt jobbrelatert sykefravær siste tolv måneder
- ✓ Det er fortsatt forskjeller mellom kvinner og menn når det gjelder ulike arbeidsmiljøbelastninger

Hvordan står det til med arbeidsmiljøet i Norge?

Fafo-frokost 23. oktober 2008

Mona Bråten og Rolf K. Andersen